

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2021/1056 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 24. junija 2021

o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti tretjega odstavka člena 175 in točke (a) člena 322(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Računskega sodišča ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenj Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽³⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽⁴⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Regulativni okvir, ki ureja kohezijsko politiko Unije za obdobje 2021–2027 v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira, z osredotočanjem sredstev Unije na zelene cilje prispeva k izpolnjevanju zavez Unije v zvezi z izvajanjem Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, sprejetega na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah ⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum), v skladu s katerim se želi omejiti dvig temperature na 1,5 °C nad predindustrijsko ravno, in k ciljem Združenih narodov za trajnostni razvoj. Ta uredba bi morala izvajati eno od prednostnih nalog iz sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ in je del naložbenega načrta za trajnostno Evropo, ki prek mehanizma za pravični prehod v okviru kohezijske politike zagotavlja namensko financiranje, s katerim se obravnavajo socialni, gospodarski in okoljski stroški prehoda na podnebno nevtralnno in krožno gospodarstvo, v katerem se preostale emisije toplogrednih plinov izravnajo z enakovrednimi ponori.
- (2) Prehod na podnebno nevtralnno in krožno gospodarstvo je eden od najpomembnejših ciljev politike Unije. Evropski svet je 12. decembra 2019 podprl cilj, da Unija, skladno s cilji Pariškega sporazuma, do leta 2050 postane podnebno nevtralna. Čeprav bo boj proti podnebnim spremembam in razvrednotenju okolja, ki srednjeročno vsakemu od nas prinaša priložnosti in izzive, dolgoročno koristil čisto vsem, pa vse regije in države članice prehoda ne začenjajo na isti točki niti nimajo enakih zmogljivosti za odzivanje. Nekatere so naprednejše od drugih, prehod pa

⁽¹⁾ UL C 290, 1.9.2020, str. 1.

⁽²⁾ UL C 311, 18.9.2020, str. 55, in UL C 429, 11.12.2020, str. 240.

⁽³⁾ UL C 324, 1.10.2020, str. 74.

⁽⁴⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 18. maja 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 7. junija 2021.

⁽⁵⁾ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

povzroča širše socialne, gospodarske in okoljske učinke za tiste regije, ki so močno odvisne od fosilnih goriv – zlasti premoga, lignita, šote in naftnega skrilavca – kot vira energije ali od industrije z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov. Tako stanje ustvarja tveganje, da bodo različni deli Unije, kar zadeva podnebne ukrepe, pri tem prehodu različno hitri, pa tudi, da se bodo razlike med regijami poglobljale, kar bi škodilo ciljem socialne, ekonomske in teritorialne kohezije.

- (3) Da bi bil prehod uspešen in družbeno sprejemljiv za vse, mora biti pravičen in vključujoč. Zato morajo Unija, države članice in njihove regije od vsega začetka upoštevati njegove socialne, gospodarske in okoljske učinke ter uporabiti vse možne instrumente za ublažitev negativnih posledic. V zvezi s tem ima proračun Unije pomembno vlogo.
- (4) Kot je določeno v evropskem zelenem dogovoru in naložbenem načrtu za trajnostno Evropo, bi moral mehanizem za pravični prehod dopolnjevati druge ukrepe v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira za obdobje od 2021 do 2027. Z združevanjem porabe proračuna Unije za podnebne in socialne cilje na regionalni ravni ter prizadevanjem za visoke socialne in okoljske standarde bi moral prispevati k obravnavi socialnih, gospodarskih in okoljskih posledic, zlasti za delavce, ki bodo prizadeti v prehajanju na podnebno nevtralno Unijo do leta 2050.
- (5) S to uredbo bi se moral vzpostaviti Sklad za pravični prehod (SPP), ki je eden od stebrov mehanizma za pravični prehod, ki se izvaja v okviru kohezijske politike. Cilji SPP so ublažiti škodljive vplive podnebnega prehoda s podpiranjem najbolj prizadetih območij in zadevnih delavcev ter spodbujati uravnotežen socialno-ekonomski prehod. Skladno z njegovim notnim specifičnim ciljem bi morali ukrepi, ki jih podpira SPP, z ublažitvijo negativnih posledic za zaposlovanje ter s financiranjem diverzifikacije in modernizacije lokalnega gospodarstva, neposredno prispevati k lažšanju učinka prehoda. Enotni specifični cilj SPP je s tem namenom opredeljen in naveden na isti ravni kot cilji politike iz Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾.
- (6) Ob upoštevanju evropskega zelenega dogovora kot strategije Unije za trajnostno rast in glede na pomen obvladovanja podnebnih sprememb skladno z zavezami, ki jih je Unija prevzela v zvezi z izvajanjem Pariškega sporazuma in s cilji Združenih narodov glede trajnostnega razvoja bi moral SPP prispevati k vključevanju podnebnih ukrepov in okoljske trajnosti ter k uresničitvi cilja, da se 30 % vseh odhodkov proračuna Unije porabi za podpiranje podnebnih ciljev, ter, ob upoštevanju obstoječih prekrivanj med podnebnimi cilji in cilji na področju biotske raznovrstnosti, k ambiciji, da se za cilje na področju biotske raznovrstnosti v letu 2024 nameni 7,5 % letne porabe v okviru večletnega finančnega okvira, v letih 2026 in 2027 pa 10 %. Financiranje iz lastnih sredstev SPP je dodatno naložbam, ki so potrebne za doseganje splošnega cilja, da se 30 % proračunskih odhodkov Unije nameni za podnebne cilje. Ta sredstva bi morala skupaj s sredstvi, prostovoljno prerazporejenimi iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, v celoti prispevati k doseganju tega cilja. V tem okviru bi moral SPP podpirati dejavnosti, pri katerih se spoštujejo podnebni in okoljski standardi ter prednostne naloge Unije in ki ne škodujejo bistveno okoljskim ciljem v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾, ter zagotavljajo prehod na nizkoogljično gospodarstvo na poti doseganja podnebno nevtralne Unije do leta 2050.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizume (glej stran 159 tega Uradnega lista).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (glej stran 60 tega Uradnega lista).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (glej stran 21 tega Uradnega lista).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

- (7) Sredstva iz SPP bi morala dopolnjevati sredstva, ki so na voljo v okviru kohezijske politike.
- (8) Prehod na podnebno nevtravno gospodarstvo predstavlja izziv za vse države članice. Posebej zahteven bo za tiste države članice, ki so bile do nedavnega ali so še vedno močno odvisne od fosilnih goriv ali industrijskih dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov, katere je treba zaradi prehoda na podnebno nevtravno gospodarstvo postopno opustiti ali prilagoditi, in ki za to nimajo zadostnih finančnih sredstev. SPP bi torej moral zajemati vse države članice, pri razdelitvi njegovih finančnih sredstev pa bi se bilo treba osredotočiti na območja, ki jih bo proces podnebne prehode najbolj prizadel, ter upoštevati sposobnost držav članic za financiranje naložb, potrebnih za soočanje s prehodom na podnebno nevtravno gospodarstvo.
- (9) Za to uredbo se uporabljajo horizontalna finančna pravila, ki sta jih Evropski parlament in Svet sprejela na podlagi člena 322 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Ta pravila so navedena v Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba) in določajo zlasti postopek za pripravo proračuna in njegovo izvrševanje prek nepovratnih sredstev, javnih naročil, nagrad in posrednega upravljanja, finančnih instrumentov, proračunskih jamstev, finančne pomoči in povračila zunanjim strokovnjakom, obenem pa urejajo nadzor odgovornosti finančnih udeležencev. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, zajemajo tudi splošni režim pogojnosti za zaščito proračuna Unije.
- (10) Da se zagotovi učinkovita uporaba sredstev SPP, bi moral biti dostop do SPP za tiste države članice, ki se še niso zavezale k uresničitvi cilja, da Unija skladno s cilji Pariškega sporazuma do leta 2050 postane podnebno nevtralna, omejen na 50 % nacionalnih dodelitev, preostalih 50 % pa bi moralo biti na voljo za načrtovanje programov ob prevzetju takšne zaveze. Da bi zagotovili pravičnost in enako obravnavo držav članic, bi morali v primeru, da se država članica do 31. decembra katerega koli leta, začeni z letom 2022, ni zavezala k uresničitvi cilja, da Unija do leta 2050 postane podnebno nevtralna, proračunsko obveznost za predhodno leto v naslednjem letu v celoti sprostiti.
- (11) V skladu z Uredbo Sveta (EU) 2020/2094 ⁽¹¹⁾ in v mejah tam dodeljenih sredstev bi bilo treba z izvajanjem ukrepov za okrevanje in odpornost v okviru SPP obravnavati posledice krize zaradi COVID-19, ki so brez primere. Zadevna dodatna sredstva bi bilo treba uporabiti tako, da se zagotovi skladnost z roki iz navedene uredbe.
- (12) Ta uredba bi morala opredeliti vrste naložb, za katere bi lahko dovolili podporo za odhodke iz SPP. Vse podprte dejavnosti bi se morale izvajati ob polnem spoštovanju podnebnih, okoljskih in socialnih zavez ter prednostnih nalog Unije. Seznam naložb bi moral vključevati tudi naložbe, s katerimi bi v skladu z ustreznimi strategijami pametne specializacije pri lokalnih gospodarstvih, po potrebi tudi trajnostnem turizmu, spodbujali endogeni potencial rasti in jih na ta način podpirali. Naložbe morajo biti, če upoštevamo vse cilje evropskega zelenega dogovora, dolgoročno trajnostne. Financirani projekti bi morali prispevati k prehodu na trajnostno, podnebno nevtravno in krožno gospodarstvo, vključno z ukrepi za bolj učinkovito rabo virov. Sežiganje odpadkov ne bi smelo prejemati podpore, saj ima tovrstna dejavnost v hierarhiji odpadkov v okviru krožnega gospodarstva nižje mesto. Upravičene bi morale biti svetovalne storitve, če prispevajo k izvajanju ukrepov, ki jih podpira SPP. Renaturacija območij, razvoj zelene infrastrukture in gospodarjenje z vodami bi se morali podpreti v okviru projekta sanacije tal za rabo. Pri podpiranju ukrepov za energetske učinkovitost bi SPP moral podpirati naložbe kot so tiste, ki prispevajo k zmanjšanju energetske revščine, predvsem z izboljšanjem energetske učinkovitosti stavbnega fonda. SPP bi moral tudi podpirati razvoj inovativnih tehnologij za shranjevanje energije.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

⁽¹¹⁾ Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 23).

- (13) Da bi zaščitili državljane, ki so do podnebnega prehoda najbolj ranljivi, bi moral SPP zajemati tudi izpopolnjevanje in prekvalifikacijo prizadetih delavcev, vključno z njihovim usposabljanjem, ne glede na to, ali so še vedno zaposleni ali pa so zaradi prehoda izgubili službo. SPP bi jim moral pomagati, da se prilagodijo novim zaposlitvenim možnostim. Prav tako bi moral SPP iskalcem zaposlitve zagotavljati vse ustrezne oblike podpore, med drugim pomoč pri iskanju zaposlitve in dejavnem vključevanju na trg dela. SPP bi moral v regiji, zajeti v območnem načrtu za pravični prehod, podpirati vse iskance zaposlitve, ki so izgubili službo v sektorjih, prizadetih zaradi prehoda, tudi če delavci, ki so bili odpušteni, ne prebivajo v tej regiji. Ustrezno pozornost bi bilo treba nameniti državljanom, ki jim grozi energetska revščina, zlasti pri izvajanju ukrepov za energetska učinkovitost, namenjenih izboljšanju razmer na področju socialnih stanovanj.
- (14) Omogočiti bi bilo treba podporo za dejavnosti na področju izobraževanja in socialnega vključevanja, pa tudi podporo za socialno infrastrukturo za potrebe ustanov za varstvo otrok in oskrbo starejših ter v centrih za usposabljanje, pod pogojem, da so te dejavnosti ustrezno utemeljene v območnih načrtih za pravični prehod. Glede oskrbe starejših bi bilo treba vztrajati pri načelu spodbujanja oskrbe v skupnosti. Socialne in javne storitve na teh področjih bi lahko dopolnjevale naložbeno mešanico. Vsakršno podporo na teh področjih, pri kateri bi morali upoštevati cilje evropskega stebra socialnih pravic, bi bilo treba v območnih načrtih za pravični prehod ustrezno utemeljiti.
- (15) Da bi obravnavali poseben položaj in vlogo, ki ju imajo ženske pri prehodu na podnebno nevtrarno gospodarstvo, bi bilo treba spodbujati enakost spolov. Udeležba žensk na trgu dela in njihovo podjetništvo ter enako plačilo imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju enakih možnosti. SPP bi moral posebno pozornost nameniti tudi ranljivim skupinam, ki zaradi škodljivih vplivov prehoda še posebej trpijo, kot so invalidni delavci. Ohraniti je treba identiteto rudarskih skupnosti ter zaščititi kontinuiteto preteklih in prihodnjih skupnosti. To pomeni, da je treba posebno pozornost nameniti njihovi materialni in nematerialni rudarski dediščini, vključno z njihovo kulturo.
- (16) Da bi okrepili gospodarsko diverzifikacijo območij, na katere vpliva prehod, bi moral SPP zagotavljati podporo podjetjem in gospodarskim deležnikom, tudi s podpiranjem produktivnih naložb v mikro, mala in srednja podjetja⁽¹²⁾ (MSP). Produktivne naložbe bi bilo treba razumeti kot naložbe v osnovna sredstva ali nematerialna sredstva podjetij z namenom proizvodnje blaga in zagotavljanja storitev, s čimer se prispeva k bruto investicijam in zaposlovanju. Pri podjetjih, ki niso MSP, bi bilo treba produktivne naložbe podpreti le, če so potrebne, ker z ustvarjanjem ali zaščito znatnega števila delovnih mest blažijo njihovo izgubo, ki je posledica prehoda, in če ne vodijo k premestitvi ali iz nje ne izvirajo. Naložbe v obstoječe industrijske obrate, vključno s tistimi, ki jih zajema sistem Unije za trgovanje z emisijami, bi morale biti dovoljene, če prispevajo k prehodu na podnebno nevtrarno gospodarstvo Unije do leta 2050 in so precej pod ustreznimi referenčnimi vrednostmi, določenimi za brezplačno dodelitev na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹³⁾, in če omogočijo zaščito znatnega števila delovnih mest. Vsako tako naložbo bi bilo treba ustrezno utemeljiti v ustreznem območnem načrtu za pravični prehod. Da bi zaščitili celovitost notranjega trga in kohezijske politike, bi morala biti podpora podjetjem skladna s pravili Unije o državni pomoči, kakor so določena v členih 107 in 108 PDEU, zlasti pa bi morala biti podpora za produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP, omejena na podjetja, ki se nahajajo na območjih, opredeljenih za namene točk (a) in (c) člena 107(3) PDEU kot območja, ki prejemajo pomoč.
- (17) Da bi zagotovili prožnost pri načrtovanju sredstev SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“, bi moralo biti možno pripraviti samostojen program SPP ali sredstva SPP načrtovati znotraj ene ali več namenskih prednostnih nalog v okviru programa, ki ga podpira ESRR, ESS+ ali Kohezijski sklad. V skladu z Uredbo (EU) 2021/1060 bi lahko sredstva SPP prostovoljno okrepili z dopolnilnimi sredstvi iz ESRR in ESS+. V takem primeru bi morali biti zadevni zneski, prerazporejeni iz ESRR in ESS+, skladni z vrsto operacij, določenih v območnih načrtih za pravični prehod.

⁽¹²⁾ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

⁽¹³⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

- (18) Podpora SPP bi morala biti pogojena s tem, da se na določenem območju učinkovito izpelje proces prehoda za doseg podnebno nevtralnega gospodarstva. V zvezi s tem bi morale države članice v skladu z ustreznimi določbami Uredbe (EU) 2021/1060 o partnerstvu, v sklopu socialnega dialoga z ustreznimi deležniki in v sodelovanju z njimi ter ob podpori Komisije pripraviti območne načrte za pravični prehod s podrobnim opisom procesa prehoda, dosledno upoštevajoč svoje celovite nacionalne energetske in podnebne načrte. V ta namen bi morala Komisija vzpostaviti platformo za pravični prehod, ki bi na podlagi obstoječe platforme za premogovniške regije v prehodu omogočila dvostransko in večstransko izmenjavo pridobljenih izkušenj in najboljših praks v vseh prizadetih sektorjih. Države članice bi morale zagotoviti, da so občine in mesta vključeni v izvrševanje sredstev SPP in da se v tem kontekstu upoštevajo njihove potrebe.
- (19) V območnih načrtih za pravični prehod bi bilo treba opredeliti najbolj prizadeta območja, na katera bi morala biti osredotočena podpora SPP, in opisati specifične ukrepe, ki bi jih bilo treba sprejeti za uresničitev energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in za doseg podnebno nevtralnega gospodarstva Unije do leta 2050, zlasti kar zadeva preureditev ali zaprtje obratov, v katerih se proizvajajo fosilna goriva ali izvajajo druge dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov. Navedena območja bi morala biti natančno opredeljena in ustrezati ravni 3 po skupni klasifikaciji statističnih teritorialnih enot (v nadaljnjem besedilu: regije na ravni NUTS 3), kakor je bila vzpostavljena z Uredbo (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾ ali biti del teh regij. V načrtih bi bilo treba na način, ki bo zagotavljal koherenten razvoj na podnebne spremembe odpornih gospodarskih dejavnosti, skladnih tudi s prehodom na podnebno nevtralno gospodarstvo in cilji evropskega zelenega dogovora, opisati izzive in potrebe navedenih območij, upoštevajoč tveganje depopulacije, ter na ravni upravičencev načrta opredeliti, kakšna vrsta operacij je potrebna, da bi prispevali k ustvarjanju delovnih mest. Kadar so taka območja opredeljena, bi bilo treba dodatno pozornost nameniti posebnostim otokov, otoških območij in najbolj oddaljenih regij, v katerih je zaradi geografskih in socialno-ekonomskih značilnosti morda potreben drugačen pristop za podporo procesu prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo. Finančno podporo iz SPP bi morale prejeti le naložbe, ki so v skladu z načrti za prehod. Območni načrti za pravični prehod bi morali biti del programov, ki so, odvisno od primera, podprti v okviru ESRR, ESS+, Kohezijskega sklada oziroma SPP, ki jih odobri Komisija.
- (20) Da bi bila uporaba sredstev SPP bolj usmerjena v rezultate, bi bilo treba Komisiji v skladu z načelom sorazmernosti omogočiti, da v primeru, da v znatni meri ne bi bili doseženi cilji, določeni za specifični cilj SPP, uporabi finančne popravke.
- (21) Da bi zagotovili ustrezen finančni okvir za SPP, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za določitev letne razdelitve razpoložljivih sredstev po državah članicah.
- (22) Ker cilja te uredbe, in sicer zagotavljanja podpore ljudem, gospodarstvu in okolju na območjih, ki se pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo soočajo z gospodarsko in socialno preobrazbo, države članice ne morejo zadovoljivo doseči zaradi razlik v stopnjah razvitosti različnih območij in zaostalosti območij z najbolj omejenimi možnostmi ter omejenih finančnih sredstev držav članic in območij, temveč se zaradi potrebe po koherentnem izvedbenem okviru, ki bi zajemal več skladov Unije v okviru deljenega upravljanja lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (23) Da bi se ta uredba sprejela po začetku programskega obdobja in ob upoštevanju dejstva, da bi bilo treba SPP izvajati usklajeno in harmonizirano, ter da bi se omogočilo njeno takojšnje izvajanje, bi morala ta uredba začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* –

⁽¹⁴⁾ Uredba (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS) (UL L 154, 21.6.2003, str. 1).

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta uredba vzpostavlja Sklad za pravični prehod (SPP), s katerim se zagotavlja podpora ljudem, gospodarstvom in okolju na območjih, ki se soočajo z resnimi socialno-ekonomskimi izzivi, izhajajočimi iz procesa prehoda na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030, kakor so določeni v točki 11 člena 2 Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾ ter na podnebno nevtralnno gospodarstvo Unije do leta 2050.

Določa specifični cilj SPP, njegovo geografsko pokritost in sredstva, področje uporabe njegove podpore glede na cilj „naložbe za delovna mesta in rast“ iz točke (a) člena 5(2) Uredbe (EU) 2021/1060 ter posebne določbe za načrtovanje programov in kazalnike, ki so potrebni za spremljanje.

Člen 2

Specifični cilj

V skladu z drugim pododstavkom člena 5(1) Uredbe (EU) 2021/1060 SPP prispeva k enotnemu specifičnemu cilju omogočanja regijam in ljudem, da obravnavajo socialne, zaposlitvene, gospodarske in okoljske učinke, ki jih ima prehod na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in na podnebno nevtralnno gospodarstvo Unije do leta 2050 na podlagi Pariškega sporazuma.

Člen 3

Geografska pokritost in sredstva v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“

1. SPP podpira cilj „naložbe za delovna mesta in rast“ v vseh državah članicah.
2. Sredstva SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“, ki so na voljo za proračunsko obveznost za obdobje 2021–2027, znašajo 7 500 000 000 EUR v cenah iz leta 2018, kot je določeno v točki (g) člena 110(1) Uredbe (EU) 2021/1060.
3. Sredstva iz odstavka 2 se lahko, odvisno od primera, povečajo z dodatnimi sredstvi, dodeljenimi v proračunu Unije, in drugimi sredstvi v skladu z veljavnim temeljnim aktom.
4. Komisija z izvedbenim aktom sprejme odločitev, s katero določi letno razdelitev razpoložljivih sredstev, tudi morebitnih dodatnih sredstev iz odstavka 3, po državah članicah v skladu z dodelitvami iz Priloge I.

Člen 4

Sredstva iz Instrumenta Evropske unije za okrevanje

1. Ukrepi iz člena 1(2) Uredbe (EU) 2020/2094 se v okviru te uredbe izvajajo iz sredstev v znesku 10 000 000 000 EUR v cenah iz leta 2018, kakor je določeno v drugem pododstavku člena 109(1) Uredbe (EU) 2021/1060 ter ob upoštevanju člena 3(3), (4), (7) in (9) Uredbe (EU) 2020/2094.

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

Ta znesek šteje za druga sredstva iz člena 3(3) te uredbe. Kot je določeno v členu 3(1) Uredbe (EU) 2020/2094, ta znesek pomeni zunanje namenske prejemke za namen člena 21(5) finančne uredbe.

2. Znesek iz odstavka 1 tega člena se da na voljo za proračunsko obveznost v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“ za leta 2021 do 2023, poleg sredstev iz člena 3, kot sledi:

- 2021: 2 000 000 000 EUR,
- 2022: 4 000 000 000 EUR,
- 2023: 4 000 000 000 EUR.

Iz sredstev iz prvega pododstavka se da na voljo znesek v višini 15 600 000 EUR v cenah iz leta 2018 za upravne odhodke.

3. Letna razdelitev zneska iz prvega pododstavka odstavka 1 tega člena po državah članicah se v skladu z dodelitvami iz Priloge I vključi v sklep Komisije iz člena 3(4).

4. Z odstopanjem od člena 14(3) finančne uredbe se pravila o sprostivni obveznosti iz poglavja IV naslova VII Uredbe (EU) 2021/1060 uporabljajo za proračunske obveznosti, ki temeljijo na sredstvih iz odstavka 1 tega člena. Z odstopanjem od točke (c) člena 12(4) finančne uredbe se ta sredstva ne uporabijo za naslednika zadevnega programa ali ukrepa.

5. Plačila za programe se knjižijo na najstarejšo odprto obveznost SPP, začeni z obveznostmi, ki se nanašajo na sredstva iz prvega pododstavka odstavka 1, dokler niso izčrpana.

Člen 5

Mehanizem zelenega nagrajevanja

1. Kadar se na podlagi člena 3(3) sredstva SPP povečajo pred 31. decembrom 2024, se dodatna sredstva razdelijo med države članice na podlagi nacionalnih deležev iz Priloge I.

2. Kadar se na podlagi člena 3(3) te uredbe sredstva SPP povečajo po 31. decembru 2024, se dodatna sredstva razdelijo med države članice v skladu z metodologijo iz drugega pododstavka tega odstavka na podlagi emisij toplogrednih plinov iz njihovih industrijskih obratov v obdobju od leta 2018 do zadnjega leta, za katero so na voljo podatki, sporočeni v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 166/2006 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁶⁾. Sprememba emisij toplogrednih plinov posamezne države članice se izračuna z združevanjem emisij toplogrednih plinov samo tistih regij na ravni NUTS 3, ki so bile opredeljene v območnih načrtih za pravični prehod v skladu s členom 11(1) te uredbe.

Dodelitev dodatnih sredstev za posamezno državo članico se določi v skladu z naslednjim:

- (a) za države članice, ki so dosegle zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, se zmanjšanje na ravni posamezne države članice izračuna tako, da se raven emisij v zadnjem referenčnem letu izrazi kot odstotek emisij, ugotovljenih v letu 2018; za države članice, ki niso dosegle zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, je ta odstotek 100;
- (b) končni delež za posamezno državo članico se izračuna tako, da se nacionalne deleže iz Priloge I, deli z odstotki, ki izhajajo iz točke (a); in
- (c) rezultat, ki izhaja iz izračuna na podlagi točke (b) se prevrednoti na način, da znaša 100 %.

⁽¹⁶⁾ Uredba (ES) št. 166/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. januarja 2006 o Evropskem registru izpustov in prenosov onesnaževal ter spremembi direktiv Sveta 91/689/EGS in 96/61/ES (UL L 33, 4.2.2006, str. 1).

3. Države članice dodatna sredstva vključijo v svoje programe in v skladu s členom 24 Uredbe (EU) 2021/1060 predložijo spremembo programa.

Člen 6

Specifične dodelitve za najbolj oddaljene regije in otoke

Ko države članice v skladu s členom 11(1) pripravljajo območne načrte za pravični prehod, upoštevajo zlasti razmere na otokih in v najbolj oddaljenih regijah, ki se soočajo z resnimi socialno-ekonomskimi izzivi, izhajajočimi iz procesa prehoda na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 ter na podnebno nevtravno gospodarstvo Unije do leta 2050, pri čemer upoštevajo njihove specifične potrebe, kot so priznane v členih 174 in 349 PDEU.

Kadar države članice taka območja vključijo v svoje območne načrte za pravični prehod, določijo specifičen znesek, dodeljen tem območjem, z ustrežno utemeljitvijo, pri čemer upoštevajo specifične izzive, s katerimi se soočajo ta območja.

Člen 7

Pogojni dostop do sredstev

1. Kadar se država članica ni zavezala, da bo uresničila cilj, da Unija do leta 2050 postane podnebno nevtralna, se le 50 % letnih dodelitev, določenih zanj v skladu s členom 3(4) in členom 4(3), da na voljo za načrtovanje programov in vključi v prednostne naloge.

Z odstopanjem od člena 10(1) te uredbe se preostalih 50 % letnih dodelitev ne vključi v prednostne naloge. V takih primerih je v zvezi s programi, ki se podpirajo iz SPP in se predložijo v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2021/1060, v razpredelnico iz točke (g)(ii) člena 22(3) navedene uredbe vključenih le 50 % letnih dodelitev SPP. V razpredelnici iz točke (g)(i) člena 22(3) navedene uredbe so ločeno navedene dodelitve, ki so na voljo za načrtovanje programov, in dodelitve, ki niso načrtovane.

2. Komisija program, ki vsebuje prednostno nalogo SPP, ali njegovo morebitno spremembo odobri le, če so upoštevane zahteve iz načrtovanega dela dodelitve v skladu z odstavkom 1.

3. Takoj ko se država članica zaveže, da bo uresničila cilj, da Unija do leta 2050 postane podnebno nevtralna, lahko v skladu s členom 24 Uredbe (EU) 2021/1060 predloži zahtevo za spremembo vsakega programa, ki vključuje podporo iz SPP, in vključi nenačrtovane dodelitve, za katere obveznosti niso prenehale.

4. Proračunske obveznosti bodo prevzete na podlagi razpredelnice iz točke (g)(i) člena 22(3) Uredbe (EU) 2021/1060. Obveznosti v zvezi z nenačrtovanimi dodelitvami se ne uporabijo za plačila in se ne vključijo v osnovo za izračun predhodnega financiranja v skladu s členom 90 navedene uredbe, dokler niso na voljo za načrtovanje programov v skladu z odstavkom 3 tega člena.

Z odstopanjem od člena 105 Uredbe (EU) 2021/1060 proračunske obveznosti za predhodno leto, ki se nanašajo na nenačrtovane dodelitve, v naslednjem letu v celoti prenehajo, če se država članica do 31. decembra katerega koli leta, začeni z letom 2022, ne zaveže uresničitvi cilja, da Unija do leta 2050 postane podnebno nevtralna.

Člen 8

Obseg podpore

1. SPP podpira samo dejavnosti, ki so neposredno povezane z njegovim specifičnim ciljem, kakor je določen v členu 2, in prispevajo k izvajanju območnih načrtov za pravični prehod, pripravljenih v skladu s členom 11.

2. V skladu z odstavkom 1 SPP podpira izključno naslednje dejavnosti:
- (a) produktivne naložbe v MSP, tudi mikropodjetja in zagonska podjetja, ki vodijo k povečani gospodarski raznovrstnosti, modernizaciji in preusmeritvi;
 - (b) naložbe v ustanavljanje novih podjetij, tudi prek podjetniških inkubatorjev in svetovalnih storitev, ki vodijo k ustvarjanju delovnih mest;
 - (c) naložbe v raziskovalne in inovacijske dejavnosti, tudi na univerzah in javnih raziskovalnih organizacijah, ter v promocijo prenosa naprednih tehnologij;
 - (d) naložbe v uvajanje tehnologije ter v sisteme in infrastrukturo za cenovno dostopno čisto energijo, vključno s tehnologijami za shranjevanje energije, ter v zmanjšanje emisij toplogrednih plinov;
 - (e) naložbe v energijo iz obnovljivih virov v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾, vključno s trajnostnimi merili iz navedene direktive, in v energetske učinkovitost, tudi za namene zmanjšanja energetske revščine;
 - (f) naložbe v pametno in trajnostno lokalno mobilnost, vključno z razogljčenjem lokalnega prometnega sektorja in njegove infrastrukture;
 - (g) sanacija in posodobitev omrežij za daljinsko ogrevanje z namenom izboljšanja energetske učinkovitosti sistemov daljinskega ogrevanja in naložbe v proizvodnjo toplote, če so naprave za proizvodnjo toplote oskrbovane izključno z obnovljivimi viri energije;
 - (h) naložbe v digitalizacijo, digitalne inovacije in digitalno povezljivost;
 - (i) naložbe v obnovo in dekontaminacijo degradiranih območij, sanacijo tal za rabo ter po potrebi tudi projekte za zeleno infrastrukturo in za spremembo namena, ob upoštevanju načela „onesnaževalec plača“;
 - (j) naložbe za krepitev krožnega gospodarstva, tudi s preprečevanjem odpadkov, zmanjšanjem njihovega obsega, učinkovito rabo virov, ponovno uporabo, popravilom in recikliranjem;
 - (k) izpopolnjevanje in prekvalifikacija delavcev in iskalcev zaposlitve;
 - (l) pomoč iskalcem zaposlitve pri iskanju zaposlitve;
 - (m) dejavno vključevanje iskalcev zaposlitve;
 - (n) tehnična pomoč;
 - (o) druge dejavnosti na področju izobraževanja in socialnega vključevanja, med drugim, kadar je to ustrezno utemeljeno, naložbe v infrastrukturo za potrebe centrov za usposabljanje ter ustanov za varstvo otrok in oskrbo starejših, kot je navedeno v območnih načrtih za pravični prehod v skladu s členom 11.

Poleg tega lahko SPP na območjih, opredeljenih kot območja, ki prejemajo pomoč za namene iz točk (a) in (c) člena 107(3) PDEU, podpira produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP, če so bile take naložbe odobrene kot del območnega načrta za pravični prehod na podlagi informacij, zahtevanih na podlagi točke (h) člena 11(2) te uredbe. Take naložbe so upravičene le, če so potrebne za izvajanje območnega načrta za pravični prehod, kadar prispevajo k prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo Unije do leta 2050 in k uresničevanju zadevnih okoljskih ciljev, kadar je njihova podpora potrebna za ustvarjanje delovnih mest na opredeljenem območju in kadar skladno s točko 27 člena 2 Uredbe (EU) 2021/1060 ne vodijo k premestitvi.

SPP lahko podpira tudi naložbe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, če so bile take naložbe odobrene kot del območnega načrta za pravični prehod na podlagi informacij, zahtevanih na podlagi točke (i) člena 11(2) te uredbe. Take naložbe so upravičene le, če so potrebne za izvajanje območnega načrta za pravični prehod.

Člen 9

Izvzetje iz obsega podpore

SPP ne podpira:

⁽¹⁷⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (a) razgradnje ali gradnje jedrskih elektrarn;
- (b) proizvodnje, predelave ter trženja tobaka in tobačnih izdelkov;
- (c) podjetij v težavah, kakor so opredeljena v točki 18 člena 2 Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 ⁽¹⁸⁾, razen če je to odobreno na podlagi začasnih pravil o državni pomoči, določenih zaradi obravnavanja izjemnih okoliščin, ali v okviru pomoči *de minimis* za podporo naložbam, s katerimi se v sklopu procesa energetskega prehoda zmanjšujejo stroški za energijo;
- (d) naložb, povezanih s proizvodnjo, predelavo, prevozom, distribucijo, skladiščenjem ali zgorevanjem fosilnih goriv.

Člen 10

Načrtovanje sredstev SPP

1. Sredstva SPP se za kategorije regij, v katerih se nahajajo zadevna območja, načrtujejo na podlagi območnih načrtov za pravični prehod, ki so oblikovani v skladu s členom 11 in jih Komisija odobri kot del programa ali spremembe programa. Načrtovana sredstva so v obliki enega ali več posebnih programov ali ene ali več prednostnih nalog v okviru programov.

Komisija program ali njegovo morebitno spremembo odobri le, če je opredelitev območij, ki jih je proces prehoda najbolj prizadel, v ustreznem območnem načrtu za pravični prehod ustrezno utemeljena, takšen načrt pa je skladen s celovitim nacionalnim energetske in podnebnim načrtom zadevne države članice.

2. Prednostna naloga ali prednostne naloge SPP zajemajo sredstva SPP, ki jih sestavlja celota ali del dodelitev SPP za države članice, in sredstva, preražporejena v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/1060. Skupni znesek sredstev ESRR in ESS+, preražporejen na SPP, ne presega trikratnega zneska podpore iz SPP za navedeno prednostno nalogo, brez sredstev iz člena 4(1) te uredbe.

3. V skladu s členom 112 Uredbe (EU) 2021/1060 stopnja sofinanciranja, ki se uporablja za regijo, v kateri se nahaja območje ali območja, opredeljena v območnih načrtih za pravični prehod v skladu s členom 11 te uredbe, za prednostno nalogo ali prednostne naloge SPP, ni višja od:

- (a) 85 % za manj razvite regije;
- (b) 70 % za regije v prehodu;
- (c) 50 % za bolj razvite regije.

Člen 11

Območni načrt za pravični prehod

1. Države članice skupaj z ustreznimi lokalnimi in regionalnimi organi zadevnih območij pripravijo enega ali več območnih načrtov za pravični prehod, v katerih je zajeto eno ali več prizadetih območij, ki ustrezajo regijam na ravni NUTS 3, ali delom teh območij, v skladu s predlogo iz Priloge II. To so območja, ki so na podlagi gospodarskih in socialnih učinkov prehoda najbolj prizadeta, zlasti glede pričakovanega prilagajanja delavcev ali izgube delovnih mest v proizvodnji in uporabi fosilnih goriv ter potreb po preoblikovanju proizvodnih procesov industrijskih obratov z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov.

⁽¹⁸⁾ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1).

2. V območnem načrtu za pravični prehod so navedeni naslednji elementi:
- (a) opis procesa prehoda na podnebno nevtravno gospodarstvo na nacionalni ravni, vključno s časovnico ključnih ukrepov za prehod na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 ter na podnebno nevtravno gospodarstvo Unije do leta 2050, ki so skladni z najnovejšo različico celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta;
 - (b) utemeljitev opredelitve območij kot območij, ki jih je proces prehoda iz točke (a) tega odstavka najbolj prizadel in jih bo podpiral SPP, v skladu z odstavkom 1;
 - (c) ocena izzivov, s katerimi se pri prehodu soočajo najbolj prizadeta območja, če so bila opredeljena, vključno s socialnimi, gospodarskimi in okoljskimi učinki prehoda na podnebno nevtravno gospodarstvo Unije do leta 2050, pri čemer so v tej oceni opredeljeni potencialno število prizadetih in izgubljenih delovnih mest, tveganje depopulacije ter razvojne potrebe in cilji, ki jih je treba izpolniti do leta 2030 in so povezani s preoblikovanjem ali zaprtjem dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov na teh območjih;
 - (d) opis pričakovanega prispevka podpore SPP pri obravnavanju socialnih, demografskih, gospodarskih, zdravstvenih in okoljskih učinkov prehoda na podnebno nevtravno gospodarstvo Unije do leta 2050, vključno s pričakovanim prispevkom v smislu ustvarjanja in ohranjanja delovnih mest;
 - (e) ocena skladnosti načrta z drugimi ustreznimi nacionalnimi, regionalnimi ali teritorialnimi strategijami in načrti;
 - (f) opis mehanizmov upravljanja, ki jih sestavljajo partnerstva, načrtovani ukrepi spremljanja in vrednotenja ter odgovorna telesa;
 - (g) opis vrste predvidenih operacij in njihovega pričakovanega prispevka k lažšanju učinka prehoda;
 - (h) v primeru podpore za produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP, okviren seznam operacij in podjetij, ki se podpirajo, ter utemeljitev potrebnosti take podpore na podlagi analize vrzeli, ki dokazuje, da bi brez naložbe pričakovana izguba delovnih mest presegla pričakovano število ustvarjenih delovnih mest;
 - (i) v primeru podpore za naložbe, namenjene zmanjšanju emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, seznam operacij, ki bodo podprte, ter utemeljitev, da prispevajo k prehodu na podnebno nevtravno gospodarstvo in vodijo v znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki je precej pod ustreznimi referenčnimi vrednostmi, določenimi za brezplačno dodelitev na podlagi Direktive 2003/87/ES, ter ob zagotovitvi, da so te operacije potrebne za zaščito znatnega števila delovnih mest;
 - (j) sinergije in dopolnjevanje z drugimi ustreznimi programi Unije za obravnavanje opredeljenih razvojnih potreb in
 - (k) sinergije in dopolnjevanje z načrtovano podporo iz drugih stebrov mehanizma za pravični prehod.

3. V pripravo in izvajanje območnih načrtov za pravični prehod so vključeni ustrezni partnerji v skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2021/1060 ter po potrebi Evropska investicijska banka in Evropski investicijski sklad.

4. Območni načrti za pravični prehod so skladni z ustreznimi teritorialnimi strategijami iz člena 29 Uredbe (EU) 2021/1060 in ustreznimi strategijami pametne specializacije, celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti ter evropskim stebrom socialnih pravic.

Če je treba zaradi obnovitve celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta na podlagi člena 14 Uredbe (EU) 2018/1999 spremeniti območni načrt za pravični prehod, se to opravi v okviru vmesnega pregleda v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060.

5. Kadar nameravajo države članice izrabiti možnost prejemanja podpore v okviru drugih stebrov mehanizma za pravični prehod, se v območnem načrtu za pravični prehod določijo sektorji in tematska področja, ki bodo predvidoma podprti v okviru teh stebrov.

Člen 12

Kazalniki

1. Skupni kazalniki učinkov in rezultatov, kakor so določeni v Prilogi III, ter, ob ustrezni utemeljitvi v območnem načrtu za pravični prehod, kazalniki učinkov in rezultatov, specifični za posamezen program, se uporabijo v skladu s točko (a) drugega pododstavka člena 16(1), točko(d)(ii) člena 22(3) in točko (b) člena 42(2) Uredbe (EU) 2021/1060.
2. Za kazalnike učinkov so izhodiščne vrednosti določene pri nič. Mejniki za leto 2024 in cilji za leto 2029 so kumulativni. Potem ko Komisija odobri zahtevo za spremembo programa, predloženo na podlagi člena 18(3) Uredbe (EU) 2021/1060, se ciljev ne revidira.
3. Kadar prednostna naloga SPP podpira dejavnosti iz točke (k), (l) ali (m) člena 8(2), se podatki o kazalnikih za udeležence posredujejo le, kadar so na voljo vsi podatki v zvezi s posameznim udeležencem, zahtevanih v skladu s Prilogo III.

Člen 13

Finančni popravki

Komisija lahko na podlagi pregleda končnega poročila o smotrnosti programa izvede finančne popravke v skladu s členom 104 Uredbe (EU) 2021/1060, kadar je pri enem ali več kazalnikih učinkov doseženih manj kot 65 % določenega cilja.

Finančni popravki morajo biti sorazmerni z dosežki in se ne uporabijo, kadar cilji niso bili doseženi zaradi socialno-ekonomskih ali okoljskih dejavnikov, bistvenih sprememb gospodarskih ali okoljskih razmer v zadevni državi članici ali zaradi višje sile, ki resno vpliva na izvajanje zadevnih prednostnih nalog.

Člen 14

Pregled

Komisija do 30. junija 2025 pregleda izvajanje SPP z vidika specifičnega cilja iz člena 2, pri čemer upošteva morebitne spremembe Uredbe (EU) 2020/852 in podnebne cilje Unije iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) ter razvoj pri izvajanju naložbenega načrta za trajnostno Evropo. Komisija na tej podlagi Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, ki so mu lahko priloženi zakonodajni predlogi.

Člen 15

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 24. junija 2021

Za Evropski parlament
predsednik
D. M. SASSOLI

Za Svet
predsednica
A. P. ZACARIAS

PRILOGA I

DODELITVE PO DRŽAVAH ČLANICAH

	Dodelitve iz Instrumenta Evropske unije za okrevanje	Dodelitve iz sredstev večletnega finančnega okvira	Dodelitve skupaj	Delež posamezne države članice glede na celoto
Belgija	95	71	166	0,95 %
Bolgarija	673	505	1 178	6,73 %
Češka	853	640	1 493	8,53 %
Danska	46	35	81	0,46 %
Nemčija	1 288	966	2 254	12,88 %
Estonija	184	138	322	1,84 %
Irska	44	33	77	0,44 %
Grčija	431	324	755	4,31 %
Španija	452	339	790	4,52 %
Francija	535	402	937	5,35 %
Hrvaška	97	72	169	0,97 %
Italija	535	401	937	5,35 %
Ciper	53	39	92	0,53 %
Latvija	100	75	174	1,00 %
Litva	142	107	249	1,42 %
Luksemburg	5	4	8	0,05 %
Madžarska	136	102	237	1,36 %
Malta	12	9	21	0,12 %
Nizozemska	324	243	567	3,24 %
Avstrija	71	53	124	0,71 %
Poljska	2 000	1 500	3 500	20,00 %
Portugalska	116	87	204	1,16 %
Romunija	1 112	834	1 947	11,12 %
Slovenija	134	101	235	1,34 %
Slovaška	239	179	418	2,39 %
Finska	242	182	424	2,42 %
Švedska	81	61	142	0,81 %
EU27	10 000	7 500	17 500	100,00 %

Dodelitve v milijonih EUR v cenah iz leta 2018 in pred odbitki za tehnično pomoč in upravne odhodke (skupni zneski se morda ne ujemajo zaradi zaokroževanja navzgor ali navzdol)

PRILOGA II

PREDLOGA ZA OBMOČNE NAČRTE ZA PRAVIČNI PREHOD

1. Oris procesa prehoda in opredelitev najbolj prizadetih območij v državi članici

Besedilno polje [12000]

Sklic: točka (a) člena 11(2)

1.1 Oris pričakovanega procesa prehoda na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 ter na podnebno nevtravno gospodarstvo Unije do leta 2050 v skladu s cilji celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov ter drugimi obstoječimi načrti za prehod s časovnico za prenehanje ali zmanjševanje dejavnosti, kot so pridobivanje premoga in lignita ali proizvodnja električne energije iz premoga

Sklic: točka (b) člena 11(2)

1.2 Opredelitev območij, za katera se pričakuje, da bodo najbolj prizadeta, in utemeljitev te izbire z ustrežno oceno gospodarskih in zaposlitvenih učinkov na podlagi orisa razdelka 1.1

Sklic: člen 6

1.3 Opredelitev najbolj oddaljenih regij in otokov s specifičnimi izzivi na območjih, navedenih v razdelku 1.1, in specifični zneski, dodeljeni tem območjem, z ustrežno utemeljitvijo

2. Ocena izzivov, povezanih s prehodom, za vsako opredeljeno območje

2.1 Ocena gospodarskih, socialnih in območnih učinkov prehoda na podnebno nevtravno gospodarstvo Unije do leta 2050

Sklic: točka (c) člena 11(2)

Besedilno polje [12000]

Opredelitev prizadetih gospodarskih dejavnosti in industrijskih sektorjev, ločeno po:

- nazadujočih sektorjih, za katere se pričakuje, da bodo zaradi prehoda z dejavnostmi prenehali oziroma jih znatno zmanjšali, vključno z ustrezno časovnico;
- sektorjih v preoblikovanju, za katere se pričakuje, da se bodo preoblikovali v smislu dejavnosti, procesov in proizvodov.

Za vsako od teh vrst sektorjev:

- pričakovana izguba delovnih mest in potrebe po prekvalifikaciji, ob upoštevanju napovedi potreb po znanju in spretnostih;
- možnosti za diverzifikacijo gospodarstva in razvojne priložnosti.

2.2 Razvojne potrebe in cilji do leta 2030 z namenom doseči podnebno nevtravno gospodarstvo Unije do leta 2050

Sklic: točka (d) člena 11(2)

Besedilno polje [6000]

- razvojne potrebe za reševanje izzivov, povezanih s prehodom
- cilji in rezultati, ki naj bi se dosegli z izvajanjem prednostne naloge SPP, vključno s pričakovanim prispevkom v smislu ustvarjanja in ohranjanja delovnih mest

2.3 Skladnost z drugimi ustreznimi nacionalnimi, regionalnimi ali območnimi strategijami in načrti

Sklic: točka (e) člena 11(2)

Besedilno polje [6000]

- strategije pametne specializacije
- območne strategije iz člena 29 Uredbe (EU) 2021/...
- drugi regionalni ali nacionalni razvojni načrti

2.4 Predvidene vrste operacij

Besedilno polje [12000]

Sklic: točka (g) člena 11(2)

- predvidene vrste operacij in njihov pričakovani prispevek k lažšanju učinka prehoda

Sklic: točka (h) člena 11(2)

Izpolnite le, če se podpora zagotavlja produktivnim naložbam v podjetja, ki niso MSP:

- okviren seznam operacij in podjetij, ki se podpirajo ter za vsako izmed njih utemeljitev potrebnosti take podpore na podlagi analize vrzeli, ki dokazuje, da bi pričakovana izguba delovnih mest brez naložb preseгла pričakovano število novih delovnih mest

Ta razdelek posodobite ali izpolnite tako, da revidirate območni načrt za pravični prehod, odvisno od odločitve o zagotovitvi takšne podpore.

Sklic: točka (i) člena 11(2)

Izpolnite le, če se podpora zagotavlja naložbam za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES:

- seznam operacij, ki bodo podprte, ter utemeljitev, da prispevajo k prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo in vodijo v znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki je precej pod ustreznimi referenčnimi vrednostmi, določenimi za brezplačno dodelitev na podlagi Direktive 2003/87/ES, v primeru, da so potrebne za zaščito znatnega števila delovnih mest

Ta razdelek posodobite ali izpolnite tako, da revidirate območni načrt za pravični prehod, odvisno od odločitve o zagotovitvi takšne podpore.

Sklic: točka (j) člena 11(2)

- sinergije in dopolnjevanje predvidenih operacij z drugimi ustreznimi programi Unije v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“ (ki podpirajo proces prehoda), drugimi finančnimi instrumenti (Sklad za modernizacijo sistema Unije za trgovanje z emisijami) za obravnavanje opredeljenih razvojnih potreb

Sklic: točka (k) člena 11(2) in člen 11(5)

- sinergije in dopolnjevanje z načrtovano podporo iz drugih stebrov mehanizma za pravični prehod
- sektorji in tematska področja, ki bodo predvidoma podprti v okviru drugih stebrov

SKUPNI KAZALNIKI UČINKOV (RCO) IN SKUPNI KAZALNIKI REZULTATOV V ZVEZI S SKLADOM ZA PRAVIČNI PREHOD ⁽¹⁾

Skupni kazalniki učinkov REGIO (RCO) in skupni kazalniki rezultatov REGIO (RCR)	
Učinki	Rezultati
RCO 01 – podprta podjetja (od tega: mikro, mala, srednja, velika) (*) RCO 02 – podjetja, podprta z nepovratnimi sredstvi RCO 03 – podjetja, podprta s finančnimi instrumenti RCO 04 – podjetja za nefinančno podporo RCO 05 – podprta nova podjetja RCO 07 – raziskovalne organizacije, ki sodelujejo v skupnih raziskovalnih projektih RCO 10 – podjetja, ki sodelujejo z raziskovalnimi organizacijami RCO 121 – podjetja, ki so podprta, da bi dosegla zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES	RCR 01 – ustvarjena delovna mesta v podprtih subjektih RCR 102 – raziskovalna delovna mesta, ustvarjena v podprtih subjektih RCR 02 – zasebne naložbe, ki po vrednosti dosegajo javno podporo (od tega: nepovratna sredstva, finančni instrumenti) (*) RCR 03 – Mala in srednja podjetja (MSP), ki uvajajo inovacije pri proizvodih in procesih RCR 04 – MSP, ki uvajajo inovacije pri trženju ali organizaciji RCR 05 – MSP, ki uvajajo inovacije interno RCR 06 – predložene patentne prijave RCR 29a – Predvidene emisije toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, v podprtih podjetjih
RCO 13 – vrednost digitalnih storitev, produktov in procesov, razvitih za podjetja	RCR 11 – uporabniki novih in nadgrajenih javnih digitalnih storitev, produktov in procesov RCR 12 – uporabniki novih in nadgrajenih digitalnih storitev, produktov in procesov, ki jih razvijejo podjetja
RCO 15 – ustvarjena zmogljivost za podjetniški inkubator	RCR 17 – nova podjetja, ki preživijo na trgu RCR 18 – MSP, ki uporabljajo storitve inkubatorja po ustanovitvi podjetniškega inkubatorja
RCO 101 – MSP, ki vlagajo v znanja in spretnosti za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo	RCR 97 – podprta vajeništva v MSP RCR 98 – zaposleni v MSP, ki zaključijo usposabljanje za znanja in spretnosti za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo (glede na vrste znanj in spretnosti: tehnična, upravljavska, podjetniška, zelena, drugo) (*)
RCO 18 – stanovanja z boljšo energetske učinkovitostjo RCO 19 – javne zgradbe z boljšo energetske učinkovitostjo RCO 20 – novozgrajena ali izboljšana omrežja za daljinsko ogrevanje in hlajenje RCO 104 – število enot z visoko učinkovito soproizvodnjo	RCR 26 – letna poraba primarne energije (od tega: stanovanja, javne zgradbe, podjetja, drugo) (*) RCR 29 – ocenjene emisije toplogrednih plinov

(¹) Zaradi predstavitve so kazalniki združeni tako, da je razvidna povezanost s kazalniki, vključenimi v druge uredbe za posamezne sklade.

RCO 22 – dodatna proizvodna zmogljivost za energijo iz obnovljivih virov (od tega: električna energija, toplotna energija) (*)	RCR 31 – skupna proizvodnja energije iz obnovljivih virov (od tega: električna energija, toplotna energija) (*) RCR 32 – dodatna nameščena operativna zmogljivost za energijo iz obnovljivih virov
RCO 34 – dodatna zmogljivost za recikliranje odpadkov RCO 107 – naložbe v objekte za ločeno zbiranje odpadkov RCO 119 - odpadki, pripravljeni za ponovno uporabo	RCR 47 – reciklirani odpadki RCR 48 –odpadki, uporabljeni kot surovine
RCO 36 – zelena infrastruktura, podprta za druge namene in ne za prilagajanje na podnebne spremembe RCO 38 – površina podprtih saniranih zemljišč RCO 39 – površina, pokrita z nameščenimi sistemi za spremljanje onesnaženosti zraka	RCR 50 – prebivalci, deležni ukrepov za kakovost zraka (**) RCR 52 – sanirano zemljišče, ki se uporablja za zelene površine, socialna stanovanja, gospodarske ali druge namene
RCO 55 – dolžina novih tramvajskih prog in prog podzemne železnice RCO 56 – dolžina obnovljenih ali posodobljenih tramvajskih prog in prog podzemne železnice RCO 57 – zmogljivost okolju prijaznih tirnih vozil za javni prevoz RCO 58 – podprta namenska kolesarska infrastruktura RCO 60 – mesta z novimi ali posodobljenimi digitaliziranimi sistemi mestnega prometa	RCR 62 – število potnikov na leto, ki uporabljajo nov ali posodobljen javni prevoz RCR 63 – število potnikov na leto, ki uporabljajo nove ali posodobljene tramvajске proge in proge podzemne železnice RCR 64 – število potnikov na leto, ki uporabljajo namensko kolesarsko infrastrukturo
RCO 61 – površina novih ali posodobljenih prostorov zavodov za zaposlovanje	RCR 65 – število oseb na leto, ki uporabljajo nove ali posodobljene prostore zavodov za zaposlovanje
RCO 66 – število otrok na razred v novih ali posodobljenih ustanovah za varstvo otrok RCO 67 – število otrok na razred v novih ali posodobljenih izobraževalnih ustanovah	RCR 70 – število otrok na leto, ki uporabljajo nove ali posodobljene ustanove za varstvo otrok RCR 71 – število otrok na leto, ki uporabljajo nove ali posodobljene izobraževalne ustanove
RCO 113 – prebivalci, zajeti v projektih v okviru celostnih ukrepov za socialno-ekonomsko vključevanje marginaliziranih skupnosti, gospodinjstev z nizkimi dohodki in prikrajšanih skupin (**)	
RCO 69 – zmogljivost novih ali posodobljenih ustanov zdravstvenega varstva RCO 70 – zmogljivost novih ali posodobljenih ustanov socialnega varstva (razen stanovanj)	RCR 72 – število oseb na leto, ki uporabljajo nove ali posodobljene storitve e-zdravstvenega varstva RCR 73 – število oseb na leto, ki uporabljajo nove ali posodobljene ustanove zdravstvenega varstva RCR 74 – število oseb na leto, ki uporabljajo nove ali posodobljene ustanove socialnega varstva

Skupni neposredni kazalniki učinkov (EECO) in skupni neposredni kazalniki rezultatov (EECR) za udeležence ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Učinki	Rezultati
EECO 01 – brezposelni, vključno z dolgotrajno brezposelnimi (**)	EECR 01 – udeleženci, ki po zaključku sodelovanja iščejo zaposlitev (**)
EECO 02 – dolgotrajno brezposelni (**)	EECR 02 – udeleženci, ki so po zaključku sodelovanja vključeni v izobraževanje ali usposabljanje (**)
EECO 03 – neaktivni (**)	EECR 03 – udeleženci, ki so pridobili kvalifikacijo po zaključku sodelovanja (**)
EECO 04 – zaposleni, vključno s samozaposlenimi (**)	EECR 04 – udeleženci, ki imajo po zaključku sodelovanja zaposlitev (vključno s samozaposlitvijo) (**)
EECO 05 – število otrok mlajših od 18 let (**)	
EECO 06 – število mladih, starih med 18 in 29 let (**)	
EECO 07 – število udeležencev, starih 55 let in več (**)	
EECO 08 – z nižjo sekundarno izobrazbo ali manj (ISCED 0-2) (**)	
EECO 09 – z višjo sekundarno (ISCED 3) ali postsekundarno izobrazbo (ISCED 4) (**)	
EECO 10 – s terciarno izobrazbo (ISCED 5 do 8) (**)	
EECO 11 – skupno število udeležencev ⁽³⁾	

(*) Razčlenitev se ne zahteva za načrtovanje programov temveč le za poročanje.

(**) Podatki o katerih se poroča, so osebni podatki v skladu s členom 4(1) Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽¹⁾ Poročati je treba o vseh kazalnikih učinkov in rezultatov, povezanih z udeleženci.

⁽²⁾ Osebni podatki se razčlenijo po spolu (ženski, moški, nebinarne osebe, v skladu z nacionalnim pravom).

Če nekateri rezultati niso mogoči, podatkov za te rezultate ni treba zbrati ali sporočiti.

Kadar je ustrezno, se o skupnih kazalnikih učinkov poroča na podlagi ciljne skupine operacije.

Kadar se podatki pridobijo iz registrov ali enakovrednih virov, lahko države članice uporabijo nacionalne opredelitve.

⁽³⁾ Ta indikator se izračuna samodejno na podlagi skupnih kazalnikov učinkov v zvezi z zaposlitvenim statusom.